

Az elmúlt éveim során sok országban, városban és faluban jártam. Szerettem a szép templomokat, múzeumokat, képtárakat, nevezetességeket megtekinteni. Jó visszagondolni, emlékezni. Nem szeretem az autótutakat, ahol csak száguldani lehet, de látni semmit. Szerettem a kis falvakon keresztülhaladni. Figyeltem a virágos utcákat, a szebbnél-szebb falusi házakat, a falu átalakulását a régi múltból a jelen időbe. Most az utolsó látogatásom a közeli Csömör községbe volt. Elnéztem a művelődési ház udvarán bemutatott régi paraszti munkavégzéshez használt tárgyakat: lőcsős kocsi, gumikerekű stráfkocsi, eke, rajta üsztöke, vetőgép borona, fogas. A mai fiataloknak fogalmuk sincs róla, hogy mire használták ezeket az eszközöket régen.

Mindig voltak és lesznek is olyan személyek, akik szeretettel ápolják, őrzik a múlt emlékeit. Ilyen volt a falunkban Szatmáry Zoli bácsi. A régi volt vasutaskörben és az udvarán kiállított tárgyakat ápolta, rendezgette sok-sok figyelemmel és szeretettel. Segítője is akadt bőven. Sok fiatal vette körül, akik szeretik a múlt emlékeit, köztük Szmolica József. Zoli bácsi is tanította, hogyan kell a múlt tárgyait rendezni és bemutatni. Tanította, hogy ha már ő nem lesz, akkor is legyen valaki, aki tovább ápolja, gondozza az ő szép eszméit és az ősi tárgyakat.

József ma a falu múzeumának vezetője. Elnéztem őt, szorgos munkáját április hatodikán, az ünnepélyen. Fáradságot nem kímélve fogadta a vendégeket. Mindenkiel beszélt, magyarázta a régi időkből származó tárgyakat. Igazi tárlatvezető volt.

Megkérdeztem tőle, honnan van ez a múlt iránti szeretet. Elmondta, hogy diák korában tanárai, Nagy László és kedves felesége irányították sok szeretettel a múlt ápolására, megvédésére és értékének megbecsülésére.

Volt osztályfőnökömnek köszönhetek sokat, aki kiváló történelem tanárként igyekezett a haza és a szülőföld szeretetére tanítani.

Nagyon jól ismerte községünk történelmét, számtalan

kirándulást szervezett az 1848-49-es emlékhelyekre, és a Bikastói őstelepülési helyhez. Én úgy érzem, hogy nagy veszteség volt az isaszegi történelemtanításnak, hogy a tanár úrnak ideje korán kellett megválnia szeretett iskolájától. Visszagondolva az elmúlt diákévekre, nem mindig igazságosan osztották a dicséreteket, kitüntetések. De úgy érzem, hogy a tanár urat és kedves feleségét volt diákjai szívükbe zárták. Nem felejtik el a tanítóikat életük végéig, és ez sokszor többet ér minden kitüntetésnél.

Tanár úrnak köszönhetem, hogy megszerettette velem hazánk szép történelmét, felhívta figyelmemet Isaszeg község gazdag történelmi múltjára. A szó nemes értelmében tanított, és nevelt! Bár szigorú volt, ennek ellenére diákjai tisztelték, szerették. A történelem egyike kedvenc tantárgyam volt, nagyon szerettem. Az 1970-es évek közepén, osztályfőnökömtől kaptam egy feladatot, hogy osztályom részére múzeumi tárlatvezetést tartsak. Nagy igyekezettel láttam neki a munkának, felkerestem Szatmáry Zoltánt, a Falumúzeum vezetőjét, aki készséggel segített. Lenyűgözött a múzeum belső világa, a sok-sok régi tárgy és az azokhoz fűződő érdekes történetek, valamint Zoli bácsi egyénisége.

Így "megfertőzve" rendszeres látogatójává és segítőjévé váltam a múzeumnak.

Úgy gondolom, hogy a történelem és a múlt iránti szeretet másik állomása, Zoli bácsi nevéhez kapcsolódik, akitől sok-sok érdekes történetet, szájhagyományt, legendát hallottam községünk ősi történelméről. Honszerelme példamutató! A szüleimnek és testvéremnek is sokat köszönhetek e téren. Édesapám, aki sajnos elég korán elhunyt, isaszegi születésű révén, nagyon jól ismerte az isaszegi emlékhelyeket. Zoli bácsival sokszor beszélgettek a régi időkről.

Később a Honismereti szakkör alapító tagja, majd igen fiatalon a Múzeumbarátok Köre elnökségének a tagja lettem. Tevékenyen részt vállaltam az új falumúzeum építési munkáinál. Szinte minden munkafázisban részt vettem. (tereprendezés, alapozás, tetőkészítés; ács munkáinál stb.) Ekkor kaptam meg életem első kitüntetését!

Mik a tervei tanulása és munkája során? Hogyan alakul a múzeum fejlesztése a jövőt illetően?

A legfontosabb volt számomra az elmúlt év során elkezdett 400 órás középfokú Gyűjteménykezelői Szakiskola elvégzése. Az iskolát június 26-án kitűnő eredménnyel elvégeztem. Erről OKJ szakképesítést igazoló bizonyítványt kaptam. A képzés központi helye a Magyar Nemzeti Múzeum épületében volt. Több budapesti országos múzeum gyűjteménykezelésével, raktározási technikáival is megismerkedhettünk. (Magyar Nemzeti Galéria, Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Iparművészeti Múzeum, Néprajzi Múzeum, stb.)

A képzés főleg műtárgyalkotó anyagok ismereteiből, műtárgyvédelmi ismeretekből, raktározás-technikai ismeretekből, általános muzeológiai ismeretekből állt. Úgy érzem, hogy a megszerzett szakképesítés nagymértékben javítani fogja majd a munkámat. Gondolkodom még egy középfokú, műtárgyvédelmi asszisztens képzésen is, de ez még csak tervben szerepel.

Jelenleg a legfontosabb feladat egy átlátható, rendszerezett gyűjtemény kialakítása. Szeretnék külön átmeneti, és külön gyűjtemény raktárakat kialakítani, amelyek már a műtárgyvédelmi követelményeknek is megfelelnek! A jelenlegi zsúfoltságon enyhíteni, a gyűjteményi anyag védelme érdekében a biztonságot erősíteni. A következő években a műtárgyvédellel is szeretnék hangsúlyosabban foglalkozni. Folytatni kell az elmúlt évben elkezdett revíziókat. Sajnos ezzel ez idáig senki sem foglalkozott, pedig 10 évente, vagy vezetőváltáskor kötelező lett volna. A régészeti anyag revíziója az elmúlt évben Kővári Klára régésznek (Tragor Ignác Múzeum, Vác) köszönhetően elkészült.

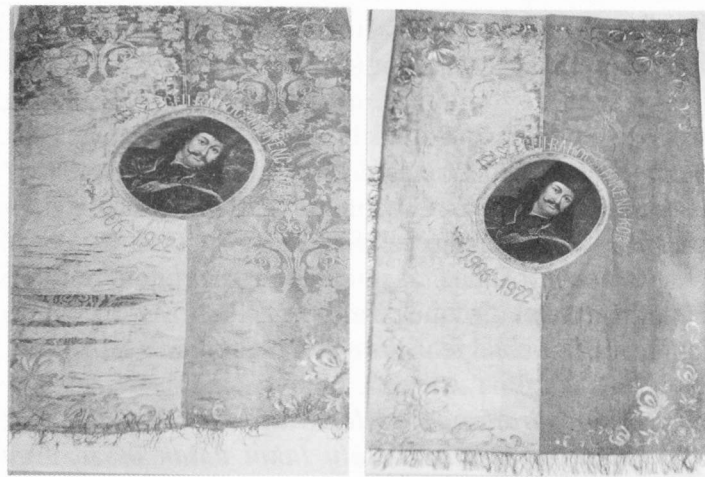
Ezt követi majd a néprajzi és történeti anyag revíziója, természetesen a váci Tragor Ignác Múzeum munkatársainak segítségével. Ez egy hatalmas munka, melyet csak lépésről-lépésre lehet majd elvégezni.

Szeretném megvalósítani a közeljövőben a Szabadtéri Kiállítási területen a fedett szín bővítését, valamint 20 éves állandó kiállításunk felújítását is. A jövő évi terveim között szerepel az Isaszegi Dalos Kör zászlójának restaurálása, valamint egy időszakos kiállítás készítése, az 1963-ban feltárt szarmata temetkezési helyről. Ezzel kapcsolatosan e témában jártas neves régészeket szeretnék meghívni.

A középtávú elképzeléseim között szerepel a tetőtér részleges beépítése, valamint ezzel párhuzamosan a földszinti részen a kiállító helyiségek számának bővítése. Fontos ennek a kicsi gyűjteménynek, hogy a muzeális intézmények részére kiírt különböző pályázatokon, minél eredményesebben tudjon részt venni. Ez annál is fontosabb, mivel igen kevés központilag biztosított költségvetési kerettel rendelkezik.

A Falumúzeum működtetője és fenntartója az 1967-es megalakulás óta a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága. A fenntartó tőle telhetően igyekszik biztosítani a működtetés feltételeit, amit az elmúlt évek jelentős beruházásai is bizonyítanak. Sajnos azonban az eltelt 2-3 évben egyre kevesebb a fenntartásra fordítható összeg, ezért szerintem a közeljövőben Isaszeg Nagyközség Önkormányzatának is támogatnia kellene az intézményt. Habár nem a Nagyközségi Önkormányzat a fenntartója a múzeumnak, ennek ellenére szervesen hozzátartozik a község kulturális életéhez.

Néhány gondolatban az elmúlt években elért pályázati eredményeimről:

II. Rákóczi Ferenc Kör zászlaja restaurálás előtt és után

1997-2000-ben műtárgyvédellel elnyert pályázati pénzek összesen 1.193.000 Ft volt, melyből a II. Rákóczi Ferenc Kör zászlójának, valamint egy litográfia restaurálásának, a költségeit sikerült biztosítanom (Soros Alapítvány NKA, NEKÖM Múzeumi osztálya). A zászló végső befejezéséhez értékes anyagi támogatást nyújtott (96.000 Ft) Isaszeg Nagyközség Önkormányzata Oktatási és Kulturális Bizottsága 2001-ben, melyet ezúton is megköszönök.

2002 évben műtárgyvédellel 222.000 Ft-ot, műtárgyvédelmi célt szolgáló tárló készítésére 350.000 Ft-ot, Múzeumi (piktogrammal ellátott) KRESZ táblák beszerzésére 50.000 Ft-ot nyertem el.

Úgy érzem, hogy a fenti számok magukért beszélnek. Ennek az "egyszemélyes" muzeális intézménynek, a fenti támogatások elnyerése, komoly eredménynek számít!

Természetesen a fejlesztési elképzelések nagyban függenek az intézmény költségvetésétől, amely az utóbbi években egyre kevesebb. Szinte csak az alapműködést tudjuk biztosítani, mely a nagyobb fejlesztésekhez kevés. Újabb szponzorokat kell majd keresnem, egy-egy cél megvalósítása érdekében. Itt szeretném megköszönni Isaszeg polgárainak, a helyi vállalkozóknak, többek között Könczöl Gábor, Turányi Lászlóné, Káposztás István, Hatvani Miklós, Szmolicza István, Pogonyi Tibor vállalkozók és a Múzeumbarátok Köre tagjainak azt az értékes segítséget, melyet az elmúlt években, az isaszegi falumúzeum kapott! Köszönet jár az ERVA Fotó-Optika Kft. Budapest részére is, mivel az elmúlt évben, egy értékes (80.000 Ft) tükörreflexes fényképezőgéppel ajándékozta meg intézményünket! A fenti célok megvalósítását, a Múzeum irányítását, vezetését gondos gazda módjára igyekszem ellátni. Elmondhatom magamról, hogy sokat dolgozom, szeretem, amit csinállok, és szeretném remélni, hogy az elért eredmények és az elvégzett munkám után a jövőben jobb anyagi támogatásban fogok részesülni.

Ezekhez a gondolatokhoz, az elvégzett munkához és a szorgalomhoz csak annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy az ilyen ritka szorgalmas, megszállott embereket meg kell a falunak és vezetőinek becsülni. Tegye fel a kérdést önmagának kedves olvasó! Ön csinálná, végezné ezt? Naponta, vasárnap, ünnepnap is helyt állni, nyitva tartani a múzeumot egy telefonhívásra. Mi lesz a válasz? Ugye, nem!? Ehhez a munkához megfelelő családi háttér, szeretet és megszállottság kell. Ezért én is javaslom bérezését felülvizsgálni és javítani.

Sok szép maradandó emlék van a múzeumban az utókor számára, amit a falu lakói adtak össze. Egy valami azonban nagyon hiányzik, a "Tájház". Igaz a múzeumban van egy kis rész kiállítva, ahol bemutatják a falu múltját, népviseletét, bútorait, használati tárgyait, de ez kevés. Egy igazi tornácós ház hiányzik, ahol gyermekeinket tanítani lehetne a múlt emlékeire, bemutatni, elmondani nekik milyen is volt régen.

Úgy gondolom, hogy az 1982-ben felavatott új Falumúzeum, majd a később átadott Művelődési Ház is befolyásolhatta mindezt. De szerintem, nem ez volt a valódi oka.

Ha megnézzük, hogy környékünkön, mikor jöttek létre tájházak, akkor választ kaphatunk a feltett kérdésre. Hozzánk közel Dány községben, a jelenlegi Néprajzi Házat, amely XIX. század első felében épült (nádfedeles zsellérház), 1968-ban vásárolta meg az akkori tanácsi vezetés, majd 1970-ben nyitotta meg kapuit a látogatók előtt. Ez a tájház véleményem szerint Pest megyében is egyedülálló! De említhetném a XX. század elején épült, zsámboki tájházat is, melyet szintén az akkori tanácsi vezetés vásárolt meg, és 1982-ben nyílt meg. Sorolhatnám még az 1939-ben épült és 1960 megnyílt nagytarcsai Falumúzeumot is, vagy az ikladi tájházat melyet, 1903-ban építettek és 1983-ban nyitottak meg. Az isaszegi példa ezzel szemben elszomorító volt. Még múzeum céljára sem tudott, az akkori tanácsi vezetés, megfelelő épületről gondoskodni, sőt az 1964-ben odaigért épületet, amikor azt a lelkes isaszegi fiatalok kitararították, kimeszelték visszavette a tanács. Az

1967-ben megnyílt Helytörténeti Gyűjtemény, már az átadáskor is erősen kifogásolható állapotban volt. Nyirkossága, dohossága már akkor is veszélyeztette a benne lévő tárgyak épségét!

Csak a lelkes, önzetlen isaszegi polgároknak, Múzeumbaráti Kör tagjainak, a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságának, köszönhette fennmaradását, létét.

Tehát lett volna rá lehetőség, hogy az 1960-as és az 1980-as években tájház részére megfelelő épületet vásároljon a Községi Tanács. Sajnos ezzel a lehetőséggel, nem élt. Bizonyára ennek, elsősorban pénzügyi okai lehettek.

Talán az utolsó lehetőség lett volna erre, a Paulovich Kúria szép épülete, de azt az Önkormányzat az 1990-es évek elején, a hozzátartozó 2ha területtel együtt eladta. Készültek tervek akkoriban, hogy azon a helyen, kulturális centrum létesülne, az "isaszegi lakodalmast" is ott szerették volna bemutatni. Jó elgondolás volt, csak semmivé foszlott! Ma már nehéz olyan régi épületet találni, amely magán viseli - átalakítások nélkül népi építészetünk motívumait, jellegzetességeit. Míg az 1960-1980-as években kedvezőbb pénzügyi feltételek között lehetett volna egy ilyen épületet megvásárolni, addig ma, erről nem beszélhetünk (magas ingatlanárak). Azt is figyelembe kell venni, hogy nem elég megvásárolni az épületet, majd tájházként megnyitni, de azt hosszútávon működtetni, fenntartani is kell, ami a legnagyobb kiadás. Magam részéről nagyon sajnálom, hogy ez nem valósulhatott meg, de talán kárpótolhatja az érdeklődőket a falumúzeum parasztszoba és konyha enteriőr részlete, valamint a szívet-lelket gyönyörködtető helyi hímzések és népviseleti ruhák szép darabjai, melyek kiállításunk néprajzi részében láthatók.

Az évek során nem volt a falunak olyan vezető gárdája, akik ezt a szép feladatot végrehozták volna. Még ma is sok olyan eszköz van az emberek tulajdonában, amit szívesen odaadnának azért, hogy unokáik megismerjék a múltat, a nehéz paraszti életet. Sajnos a mostani vezetőségben is van egy-két személy, aki a meglévő szép hagyományokat szét akarja robbantani. Ha ez is szétesik, mi marad a falunak, kérdezem én? Próbáljuk értékeinket védeni, ápolni az utókor számára! Sok idegen turista érkezik a faluba, akik szívesen látogatnának meg ilyen létesítményeket. De még nem késő alkotni, létrehozni egy újat, sohasem késő.

Csömörön tett látogatásomkor a múltrol beszélve, a múlt emlékeit felidézve, egy idős paraszt bácsi azt mondta, ő úgy érzi, meg kell egy régi kornak halni azért, hogy újra megtalálják, az emlékeit felelevenítsék az utódok számára. Talán igaz volt.

Varga Jánosné

